

***KRT5 és KRT14* génmutációk vizsgálata epidermolysis bullosa simplex örökletes kórképekben**

Doktori értekezés tézisei

Glász-Bóna Annamária

Semmelweis Egyetem
Molekuláris Orvostudományok Doktori Iskola

Témavezető: Prof. Dr. Kárpáti Sarolta egyetemi tanár, Ph.D., D.Sc.

Hivatalos bírálók: Prof. Dr. Bata Zsuzsanna, egyetemi tanár, Ph.D., D.Sc.
Dr. Nagy Bálint, tudományos főmunkatárs, Ph.D.

Szigorlati bizottság elnöke: Prof. Dr. Sasvári Mária, egyetemi tanár, Ph.D., D.Sc.
Szigorlati bizottság tagjai: Dr. Buzás Edit, hab. egyetemi docens, Ph.D., D.Sc.
Dr. Karcagi Veronika, tudományos főmunkatárs, Ph.D.

Budapest
2010

I. BEVEZETÉS

EBS klinikai formái

Az epidermolysis bullosa simplex (EBS) az öröklődő hólyagképződéssel járó kórképek csoportjába tartozik melynek körülbelüli prevalencia értéke irodalmi adatok szerint mintegy 1:50.0000. A betegségcsoportra jellemző a bőr és a nyálkahártyák folyamatos intraepidermális hólyagképződése, amit a mechanikai traumát követően fellépő bazális keratinociták lízise okoz. Bazális EBS formákban a bőrtünetek hegesedés nélkül gyógyulnak. A bazális lízissel járó EBS három fő altípusa az EBS lokalizált forma (EBS-loc), az EBS Dowling-Meara (EBS-DM) és az EBS más generalizált nem Dowling-Meara forma (EBS, gen-nonDM). A bazális EBS igen ritka előfordulású formája közé tartozik az EBS izomdystrophiával (EBS-MD), a pylorus atréziához társuló EBS (EBS-PA), az EBS migrációs circinate (EBS-migr), az EBS Onga (EBS-Og) és az EBS mottled pigmentációval (EBS-MP) (klinikai konszenzus konferenciák ajánlása alapján).

Az EBS-loc az előforduló leggyakoribb és egyben a legenyhébb EBS altípus. A betegségcsoportra jellemző a kora gyermekkortól kezdődő diszkrét hólyagképződés általában, amikor a gyermek járni kezd, bár a tünet ritkán már a születést követően is megjelenik. Serosus bennéki hólyagok keletkeznek jellemzően a mechanikai traumának leginkább kitett területeken, a tenyéren és a talpon. Hasonlóan más EBS típusokra, a nyári meleg és az izzadás provokálja a tüneteket.

Az EBS, gen-nonDM, az előbbivel ellentétben egy sokkal súlyosabb lefolyású genodermatózis. Az első tünetek születést követően jelentkeznek. A hólyagképződés kiterjed a testfelszín többi részére is, akár a szájnyálkahártyán is előfordulhatnak hólyagok és a tenyéri és a talpi régióban is erősebb a hólyagképződés. A bőrtünetek típusos megjelenési helyei az arc, nyak, váll, könyök, térd, hát, ujjak területe. Ebben az altípusban a körmök gyakran dystrophiásak vagy hiányoznak, valamint gyakran észlelhető progresszív tenyéri, talpi hiperkeratózis. Nyáron fokozottabb hólyagképződés jellemzi.

A legsúlyosabb altípus a Dowling-Meara (EBS-DM) forma, már születéskor manifesztálódik és igen ritkán az újszülött halálával is járhat. A fenotípusra jellemző a törzsön, a végtagokon és a szájüregben jelentkező generalizált, herpetiform hólyagképződés. A hólyagok centripetálisan terjednek és heg, valamint hiperpigmentáció nélkül gyógyulnak, viszont a betegség típus gyakran jár együtt körömdystrophiával, szájnyálkahártya tünetekkel, valamint progresszív tenyéri-talpi hiperkeratózissal. A tonofilamentumok a bazális sejtek citoplazmájában csomót alkotva aggregálódnak (ún. keratin clumping jelenség), ultrastruktúráisan leginkább ez különbözteti meg az EBS-DM-et a többi altípustól.

EBS-MP egy igen ritka kórkép, ami a testszerte, nagy kiterjedésben jelentkező jellegzetes retikuláris hiperpigmentáció alapján ismerhető fel. A nevét is adó pettyes, molyrágás-szerű hiper- és hipopigmentált területek serdülőkorban jelentkeznek. Az EBS-MP érdekessége, hogy járhat egyaránt az EBS-loc-ra jellemző (kéz- és lábfejre lokalizálódó) vagy EBS gen-nonDM-t és EBS-DM-t kísérő (generalizált) hólyagképződéssel a korai gyermekkortól, megjelenhet palmoplantáris keratoderma és körömdystrophia is. A leginkább karakterisztikus kép később jelentkezik, hipo- és hiperpigmentált maculák formájában, melyek főleg a végtagokon és törzs felső részén összefolyó ún. „molyrágás szerű” mottled pigmentációt okoznak.

Az EBS esetek genetikai háttere túlnyomórészt tisztázott. Általában autoszomális domináns módon öröklődik, családi halmozódást mutat, azonban igen ritkán 1-1 autoszomális recesszív kórformát is publikáltak. Az e csoportba tartozó kórképek kialakulásában az esetek többségében a bazális hámsejtrétegben expresszálandó *KRT5* (12q12-q13) vagy *KRT14* (17q12-q21) gének mutációinak kóroki szerepe áll.

A *KRT14* gén mutációanalízisének nehézségei

A humán genomban a funkcionális *KRT14* mellett annak egy teljes és egy részleges pszeudogénje is megtalálható. A teljes pszeudogén szekvenciája (17p12-p11) 93-95%-ban megegyezik a funkcionális gén szekvenciájával, illetve számos mutációt is hordozhat. Ez nagyban zavarja a diagnosztikai eljárás kivitelezését, s így az elemzőket idő és költségigényes elimináló lépések közbeiktatására kényszeríti, amely jelentős nehézségeket eredményez még a mai kutató számára is. Napjainkig számos funkcionális keratin gén pszeudogénje vált ismertté, pl. a *KRT6*, *KRT8*, *KRT14*, *KRT16*, *KRT17*, *KRT18* és a *KRT19* esetében. Amennyiben a mutációanalízis során nem végzünk pszeudogén-eliminációs eljárást, a pszeudogén-funkcionális gén szekvencia homológia meghamisíthatja az EBS diagnózisához szükséges genetikai vizsgálatok eredményeit.

A *KRT14* pszeudogén kiiktatására az irodalomban ez idáig három különböző módszer került közlésre: a restrikciós enzimhasítás, a „long-range” PCR és a cDNS vizsgálat. Jelen munkában az allél specifikus amplifikáció alkalmazását mutatjuk be, mellyel egyszerűen, de mégis megbízhatóan kiküszöbölhető a pszeudogén eredetű kontamináció, és amellyel a mutációanalízis is könnyen elvégezhető az EBS betegeken és családtagjain.

II. CÉLKITŰZÉSEK

Munkánkban 10 EBS beteg és családtagjaik klinikai és genetikai vizsgálatával az alábbi célok megvalósítását tűztük ki:

- Megbízható, egyszerű, gyors, olcsó és rutinszerűen használható módszer kidolgozása és alkalmazása a *KRT14* pszeudogén elválasztására.
- Kóroki mutációk és humán szekvencia variánsok (polimorfizmusok) detektálása a családtagok genetikai analízisével.
- Az eddig még nem közölt új mutációk verifikációja, kóroki szerepének vizsgálata, jelentőségük értékelése.
- *KRT5* és *KRT14* polimorfizmusok gyakoriságának meghatározása a hazai populációban.
- EBS genotípus-fenotípus korreláció értékelése.
- A strukturális jellemzők és a genetikai háttér alapján a diagnosztikus besorolás pontosítása.

III. BETEGEK ÉS MÓDSZEREK

A vizsgálatba bevont betegek klinikai adatai

Tanulmányunkban 10, az Epidermolysis Bullosa Centruban (Debra Hungary) regisztrált EBS-ben érintett család molekuláris genetikai vizsgálatát végeztük el. Ezek közül 6 esetben az anamnézisben szereplő tünetek az EBS-loc, 2 beteg esetében az EBS-DM-nek feleltek meg. 1 betegnél a klinikai kép háttérében az EBS gen-nonDM és további 1 betegnél az EBS-MP fennállását feltételeztük. Családvizsgálattal egy esetben bizonyítottuk, hogy a betegségokozó *KRT14* gén mutáció újonnan (*de novo*) alakult ki, a többi 9 család esetében autoszomális domináns öröklődésment volt látható.

A klinikai fenotípust az egyéni kórtörténet és a családi anamnézis, a bőrtünetek, valamint a hisztomorfológiai- (immunfluoreszcens antigén mapping, ultrastruktúrális elemzés) és a genetikai vizsgálatok eredményeire támaszkodva határoztuk meg.

A genetikai vizsgálatokat etikai engedélyek és a betegek írásbeli beleegyező nyilatkozatainak birtokában végeztük.

Genetikai analízis

DNS izolálás, PCR amplifikáció

A genomiális DNS izolálása a betegektől valamint azok elérhető tünetes és tünetmentes családtagjaiktól levett perifériás vér lymphocytá frakcióiból történt, kereskedelmi forgalomban elérhető standard kit felhasználásával a gyártó utasításainak megfelelően. A jelölt gének teljes kódoló szakaszának vizsgálata volt szükséges: *KRT5* gén 1-9 exon, *KRT14* gén 1-8 exon. Az általunk használt *KRT5* primerek nagyrészt az irodalomból ismert ún. konszenzus primerek voltak. A *KRT14* pszeudogén elválasztására - a *KRT14* pszeudogén és funkcionális gén szekvenciák ismeretében - olyan saját tervezésű allél-specifikus oligonukleotidokat terveztünk, amelyek csak a *KRT14* funkcionális gén exonokat övező intronikus szekvenciáival komplementerek. A primer párokat úgy terveztük meg, hogy csak egyetlen alléllal, a funkcionális génnel

---

mutassanak tökéletes egyezést. Mivel a PCR reakció során a primerek stabil kötődését, a DNS szintézis specifikusságát és hatásosságát leginkább a primerek 3' végén lévő 1-2 nukleotid határozza meg, ezért a primerek tervezésénél figyelembe vettük, hogy a funkcionális gén-pszudogén eltérések a primerek 3' végeire essenek, ezáltal a kívánatos, funkcionális génszakaszok effektíven amplifikálódnak, míg a többi, pszudogén eredetű allél a 3' vég rossz párosításának következtében nem amplifikálható. Az oligonukleotidokat részben manuálisan, illetve az interneten elérhető Primer3 szoftver segítségével terveztünk meg. A primertervezésnél ügyeltünk arra, hogy a primer szekvenciák mentén ne legyenek frekvenciált polimorfizmus helyek. Az ellenőrzést polimorfizmus adatbázisok segítségével végeztük (Nucleotid/BLAST). A teljes *KRT14* gén kódoló régiójának analizéséhez egy új, 8 primer párból álló allél-specifikus szettet terveztünk. A PCR reakció optimális feltételeit minden egyes primer párnál külön állítottuk be.

Konformáció szenzitív gél-elektroforézis (CSGE), automata szekvencia-analízis

Az általunk vizsgált gének mutációinak és polimorfizmusainak meghatározásához szűrő módszerként a heteroduplex képződésen alapuló konformáció-szenzitív gélelektroforézist (CSGE) alkalmaztuk. A heteroduplex analízis során eltérő migrációs mintázatot mutató termékeket ABI 310 genetikai analizátor segítségével szekvenáltuk. A pontos bázisszort megállapítása érdekében a PCR termékek szekvencia analizését mindkét irányból, a forward és a reverz primerrel is szekvenáltuk.

Restrikciós fragmentum hosszúság-polimorfizmus (RFLP)

Egy kérdéses mutációt csak akkor tekintettünk igazoltnak, amennyiben az két független technika alkalmazásával is ugyanazt az eredményt adta. Kísérleteinkben a szekvenálás mellett a PCR-RFLP módszert használtuk független módszerként. A restrikciós enzimek megválasztásánál figyelembe vettük, hogy az amplifikált DNS szakasz egy kontroll enzimhasítási helyet is tartalmazzon, mert csak ennek segítségével ellenőrizhető a restrikciós endonukleáz megfelelő aktivitása, működése.

Azokban az esetekben, amikor a mutáció nem generált és nem is szüntetett meg enzimhasítást, a mutáció verifikálás egyetlen megbízható lehetősége a szekvenálás volt.

Kontrollok vizsgálata

Minden feltételezett új mutáció és minden azonosított polimorfizmus esetén ellenőriztük a nukleotid változás előfordulási frekvenciáját. Ehhez 100 nem rokon, egészséges kontroll személy, azaz 200 egészséges kromoszóma (allél) vizsgálatát végeztük el a fenti módszerekkel.

IV. EREDMÉNYEK

- Az EBS *KRT14* gén rutin mutációanalíziséhez egy új, egyszerű, gyors, hatékony módszert dolgoztunk ki, amelynek segítségével kizárható a pszeudogén szekvencia eredetű kontamináció.
- A vizsgálatba bevont 10 magyar család mutációanalízise során sikerült azonosítanunk a betegségokozó génmutációkat. A detektált 10 különböző mutáció közül 6 a nemzetközi irodalomban korábban még nem ismertetett, új mutációnak felelt meg, 4 mutációt viszont korábban más kutatócsoportok is azonosítottak EBS esetekben:

Azonosított új mutációk:

KRT5 (p.I183V, p.E190D, p.R331G)

KRT14 (p.L136Q, p.E411K, p.I412N)

Azonosított ismert mutációk:

KRT5 (p.P25L, p.E170K, p.Q191P)

KRT14 (p.R388C)

- A mutációkon kívül 7 különböző, betegséget nem okozó polimorfizmust is detektáltunk:

KRT5 (p.A52A, p.L117L, p.G128R, p.G138E, p.Q171Q, p.T210T)

KRT14 (p.N123N)

Azonosított *KRT5* gén mutációk

EBS/1: A négy generációjában érintett EBS-MP család mutáció elemzése során az érintettek DNS mintáiban a *KRT5* gén első exonjában a p.P25L mutáció jelenlétét sikerült igazolnunk. A heterozigóta módon hordozott citozin (C) → timin (T) tranzíció (c.74C>T) a 25. kodonban egy prolin (P) → leucin (L) cserét eredményezett. A

---

családban a p.P25L mutációval együtt szegregált egy aminosav cserét eredményező, heterozigóta jellegű p.G138E polimorfizmus is (*KRT5* gén, H1 domén), aminek az érdekessége az, hogy minden egyes tünetes családtag mintájában kimutatható volt, viszont egyik egészséges hozzátartozó sem hordozta. A jelen tanulmány elsőként számol be magyarországi EBS-MP eset mutációanalíziséről.

EBS/2: Az EBS-loc típusban szenvedő család esetében a *KRT5* gén 1. exonjának szekvencia-analízisével az irodalomban korábban már azonosított mutációt detektáltunk (p.E170K).

EBS/3: Betegünk az enyhébb típusú EBS-loc formájában szenved. A beteg édesapja és nagyapja is érintett, a család női tagjai egészségesek. A család genetikai analízise során egy új, a nemzetközi irodalomban még nem közölt missense mutációt találtunk. A heterozigóta eltérést az 547. nukleotidnál egy adenin (A) → guanin (G) csere (c.508G>A) okozta a *KRT5* gén 1. exonjában, szintén a gén 1A doménjében. Ez a nukleotid változás a 183-as pozícióban egy izoleucin (I) → valin (V) aminosav cserét eredményezett (p.I183V). Ugyanezen pozícióban az irodalomból már ismertté vált egy másik mutáció (p. I183F), amit a fenotípusában nagyban különböző EBS-DM kialakulásával kapcsolatban írtak le. A fenotípusos eltérés egyik oka lehet, hogy az izoleucin-fenilalanin csere – a fenilalanin nagyobb térkitöltésű aromás gyűrűjének következtében – a fehérje szerkezetét, funkcióját markánsabban befolyásolhatja.

EBS/4: Egy 3 generációjában érintett EBS-loc fenotípusú család mutációanalízise során a *KRT5* gén 2. exonjának vizsgálatakor egy új betegségokozó mutációt (p.E190D) detektáltunk. A heterozigóta módon hordozott guanin (G) → citozin (C) transzverzió (c.570G>C) a 190. aminosav pozícióban egy glutaminsav (E) → aszparaginsav (D) cserét eredményezett. Mivel a feltételezett mutáció a Tse I. restriktív endonukleáz egyik, a vad szekvenciában meglévő hasítási helyét megszünteti, így a mutációt ezen restriktív enzim alkalmazásával bizonyítani tudtuk. Ugyanezen pozícióban az irodalomból már ismertté vált egy másik mutáció (p.E190K), amely szintén az EBS-loc fenotípust eredményezi.

EBS/5: Az egyéb generalizált fenotípusú (EBS, gen-nonDM) betegben a *KRT5* gén 2. exonjában az irodalomban korábban már azonosított mutációt detektáltunk (p.Q191P).

EBS/6: Az EBS-loc fenotípusú család *KRT5* gén mutációanalízise új heterozigóta missense mutáció fennállását igazolta. A *KRT5* gén 5-ös exon, 991-es nukleotid pozíciójában egy citozin (C) → guanin (G) transzverziót (c.991C>G) találtunk, mely a szintetizálódó *KRT5* fehérjében p.R331G aminosav cserét eredményez. A 331-es kodonban már két másik mutációt (p.R331H, p.R331C) is leírtak korábban EBS-loc fenotípusokban.

Azonosított *KRT14* gén mutációk

EBS/7: A betegség a család mind a három generációját érinti, besorolása: EBS-loc. Genetikai vizsgálatok során a *KRT14* gén 1. exonjában egy eddig ismeretlen mutációt azonosítottunk. Egy timin (T) → adenin (A) transzverzió (c.407T>A) fehérje szinten a 136-as aminosav pozícióban egy leucin (L) → glutamin (Q) aminosav cserét eredményezett (p.L136Q). A mutációval egy korábban nem létező, új allél, vagyis genotípus keletkezett. A felismert mutáció egy új Dde I. restrikciós enzim hasítási helyét eredményezi, ezért a mutáció igazolása ezen enzim segítségével történt. Kutatócsoportunk elsőként detektált kóroki mutációt a *KRT14* gén 136-os kodonjában.

EBS/8: Az EBS-loc fenotípusú beteg genetikai vizsgálata során az irodalomban korábban már azonosított *KRT14* mutációt detektáltunk (p.R388C).

EBS/9: Genetikai eltérést az EBS-DM beteg DNS mintájában a *KRT14* gén 6-os exonjában detektáltunk. A fenotípusos változást egy heterozigóta guanin (G) → adenin (A) tranzíció (c.1231G>A) okozta, ami aminosav szinten a 411-es pozícióban a normálisan jelenlevő glutaminsav (E) → lizin (K) aminosav cseréjét eredményezte (p.E411K). A mutáció létrehoz egy Mbo II. enzimhasítási helyet. Mivel a családtagok közül egyedül a klinikailag érintett gyermekben lehetett kimutatni a genetikai eltérést, ezáltal feltételezhetjük, hogy a mutáció a betegben újonnan, „de novo” keletkezett. A gén ugyanezen aminosav pozíciójában 2 másik eltérés (p.E411X, Glu411del

---

(c.1231_1233delGAG)) már közlésre került korábban EBS-gen-nonDM és EBS-loc fenotípusokban.

EBS/10: A három generációjában érintett EBS-DM család vizsgálata során a *KRT14* gén 6. exonjában találtuk meg a betegségért felelős heterozigóta eltérést. Egy timin (T) → adenin (A) transzverzió (c.1235T>A) a 412-es pozícióban egy izoleucin (I) → aszparagin (N) aminosav cserét hozott létre (p.I412N). A mutációt restriktációs hasítással igazoltuk, mivel megszüntet egy Sau3AI. hasítási helyet. A *KRT14* gén ezen kodonjában kutatócsoportunk elsőként detektált kóroki mutációt.

Azonosított *KRT5* és *KRT14* gén polimorfizmusok

A mutációkon kívül 6 különböző *KRT5* polimorfizmust (c.156C>A/p.A52A; p.L117L/c.C351T; c.382G>C/p.G128R; c.413G>A/p.G138E; c.513G>A/p.Q171Q; c.630T>C/p.T210T;) és 1 *KRT14* polimorfizmust azonosítottunk (c.369T>C/p.N123N). Ezek allél frekvenciájának kiszámításához 100 normál kontrollt (200 kromoszómát) szűrtünk le a magyar populációban.

V. KÖVETKEZTETÉSEK

- Vizsgálataink rámutattak arra, hogy az EBS diagnózisának felállításához elengedhetetlen a mutációanalízis szempontjából nehezen kezelhető *KRT14* pszeudogén megbízható kiiktatása, amit elemzők mindeddig a genetikai analízis során kiegészítő, pszeudogén elimináló lépés(ek) közbeiktatásával, leggyakrabban restriktációs enzimhasítással végeztek. 10 kontroll DNS-en végzett kísérleti eredményeink igazolták, hogy az eddig alkalmazott restriktációs enzimhasítás önmagában nem megbízható módszer a pszeudogének biztonságos eltávolítására. Munkánk során ezért egy új módszert alkalmaztunk a *KRT14* gén és pszeudogén hatékony és gyors elválasztására. A *KRT14* pszeudogén elkülönítésére, a *KRT14* mutációinak analízisekor olyan allél-specifikus amplifikációt dolgoztunk ki, mely hozzájárul az EBS betegek diagnózisának biztonságos, pontos felállításához, amely által nemcsak a betegek, hanem a tünetes és tünetmentes családtagjaik is könnyen, gyorsan és egyszerűen vizsgálhatóak. Az általunk bevezetett pszeudogén mentes *KRT14* mutációanalízis a már meglévő elimináló módszerekhez képest egyszerűbb kivitelű és gazdaságosabb. Az eljárás nagy előnye, hogy a mintavétel kevésbé invazív módon történik. Eredményeink arra utalnak, hogy az allél-specifikus primerek alkalmazása új, megbízható lehetőséget kínál az elemzők számára a *KRT14* pszeudogén hatékony, gyors kizárására, megkönnyítve ezzel a *KRT14* mutációanalízist. Egyszerűségénél fogva kiterjedt populációkon végzett tanulmányok elvégzését teszi lehetővé. Eredményeink közlését követően két másik EBS publikáció is megjelent a módszerről. Ezek a nemzetközi szakirodalmi közlemények is megerősítik és alátámasztják a *KRT14* pszeudogén elválasztásához általunk bevezetett módszer megbízhatóságát, gyakorlati felhasználhatóságát.
- A kutatócsoportunk által bevezetett *KRT14* pszeudogén elimináló módszerrel 6 új mutációt, 4 ismert mutációt és 8 polimorfizmust detektáltunk a *KRT5* és *KRT14* génben. Az irodalomban már korábban leközölt és általunk is azonosított *KRT5* és *KRT14* mutációk a nemzetközi tapasztalatokat megerősítve azt sugallják, hogy ezen kóroki mutációk igen fontos szerepet töltenek be az EBS

---

pathomechanizmusában. Az általunk újonnan leírt 6 missense mutáció bekerült különböző mutációs adatbázisokba, bővítve azok információtartalmát, továbbá eredményeink szélesítik ismereteinket a fehérje szerkezet-funkció összefüggéseinek pontosabb feltárására.

- Minden feltételezett új mutáció esetén ellenőriztük a nukleotid változás előfordulási frekvenciáját 100 nem rokon, egészséges kontroll személy vizsgálatával. Mivel minden egyes genetikai defektus csak a betegekben fordult elő, az eredmény megerősítette a mutáció kóroki szerepét és kizárta a polimorfizmus lehetőségét.
- A betegek és azok tünetes és tünetmentes családtagjaik genetikai vizsgálata során detektált polimorfizmusok allél frekvencia kiszámításához 100 nem rokon, egészséges egyéntől származó DNS mintát (200 allélt) szűrtünk le a magyar populációban. Eredményeinkből megállapítható, hogy az azonosított polimorfizmusok mindegyike gyakori variánsnak tekinthető Magyarországon.
- Az általunk azonosított genetikai eltérések egyedülálló mutációs spektrumot tartalmaznak, mely hazai specifikumok hozzájárulnak az EBS háttérben álló pathomechanizmusok pontosabb megismeréséhez, a különböző genotípus-fenotípus összefüggések mélyebb megértéséhez. A klinikai képek és a háttérben álló mutációk között egyértelmű genotípus-fenotípus összefüggéseket találtunk.
- A genetikai vizsgálatok egyéni eredményei diagnosztikai értékűek, melyek segítik a klinikai tünetek alapján vélelmezett diagnózis pontos felállítását, az érintett családok genetikai tanácsadását, továbbá prevencióként lehetőséget adnak arra, hogy a súlyosabb kórformák esetében a betegség családon belüli ismétlődése megelőzhető legyen. A diagnosztizált betegségkókozó mutációk ismeretében az érintett családokban lehetőség van családszűrést végezni, ami által gyorsan, egyszerűen és megbízhatóan tudunk az öröklődés és a betegség státuszáról információval szolgálni. Eredményeink remélhetőleg hozzájárulnak majd a modern gyógyító orvostudomány egyik legújabb módszerének, a génterápiás eszközök hatékony kifejlesztéséhez és egyénre szabott alkalmazásához.

VI. SAJÁT KÖZLEMÉNYEK JEGYZÉKE

VI.1. Az értekezés témájában megjelent közlemények

1. **Glász-Bóna A**, Medvecz M, Sajó R, Lepesi-Benkő R, Tulassay Zs, Katona M, Hatvani Zs, Blazsek A, Kárpáti S. (2009) Easy method for keratin 14 gene amplification to exclude pseudogene sequences: new keratin 5 and 14 mutations in epidermolysis bullosa simplex. *Journal of Investigative Dermatology*, 129(1):229-31. **IF: 5,543**
2. **Glász-Bóna A**, Medvecz M, Virágh Zs, Hatvani Zs, Blazsek A, Kárpáti S. (2010) Epidermolysis bullosa simplex with mottled pigmentation – mutation analysis proved the diagnosis in a four-generation pedigree. *European Journal of Dermatology* **IF: 2,251** (Közlésre elfogadott, de még nem megjelent publikáció)
3. Csikós M, Becker K, Rácz E, **Bóna A**, Benkő R, Czippán Á, Katona M, Bruckner-Tuderman L, Kárpáti S, Horváth A. (2004) Herediter epidermolysis bullosa molekuláris genetikai vizsgálata. *Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle*; 80: 195-202.

VI.2. Az értekezés témájában megjelent idézhető absztraktok

1. **Bóna A**, Csikós M, Sajó R, Horváth A, Kárpáti S. (2004) Mutation analysis of keratin 5 and keratin 14 genes in patients with Epidermolysis bullosa simplex. *J Invest Dermatol*, 123(2): 135.
2. **Bóna A**, Csikós M, Sajó R, Benkő R, Kárpáti S. (2004) Epidermolysis bullosa simplex genetikai hátterének vizsgálata. *Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle*, 80: 295.
3. **Bóna A**, Csikós M, Sajó R, Kárpáti S. (2005) Identification of Novel and Known Mutations in Keratin 5 and 14 Genes in Weber-Cockayne Subtype Epidermolysis Bullosa Simplex. *J Invest Dermatol*, 125(Supl.1s): 85.
4. **Bóna A**, Sajó R, Blazsek A, Lepesi-Benkő R, Medvecz M, Kárpáti S. (2007) Epidermolysis bullosa simplex: új mutációk a magyar populációban. *Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle*, 83: 214.
5. **Bóna A**, Medvecz M, Németh M, Hatvani Z, Sajó R, Lepesi-Benkő R, Tulassay Zs, Katona M, Blazsek A, Kárpáti S. (2008) Keratin 5 (*KRT5*) and keratin 14 (*KRT14*) mutation analysis by a novel approach. *J Invest Dermatol*, 128(Supl.1s): 733.

-
6. Blazsek A, Virágh Zs, Németh M, Hatvani Zs, Lepesi-Benkő R, **Bóna A**, Medvecz M, Kárpáti S. (2007) Mutációanalízis az epidermolysis bullosa simplex egy ritka altípusában: Epidermolysis bullosa simplex with mottled pigmentation Magyarországon. *Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle*, 83: 214.
  7. Blazsek A, Virágh Zs, Németh M, Hatvani Zs, Barna K, Lepesi-Benkő R, **Bóna A**, Katona M, Medvecz M, Kárpáti S. (2008) Epidermolysis bullosa simplex with mottled pigmentation – analysis of a four-generation Hungarian case. *J Invest Dermatol*, 128(Suppl.1s): 734.

VI.3. Nem az értekezés témájában megjelent idézhető absztraktok

1. Csikós M, Rácz E, Benkő R, **Bóna A**, Lászik A, Szakács O, Horváth A, Kárpáti S. (2004) Maternal Germline Mosaicism, *LAMB3* hotspot mutation R635X and Prenatal Testing in Herlitz Junctional Epidermolysis Bullosa. *J Invest Dermatol*, 123(2): 133.
2. Becker K, **Bóna A**, Csikós M, Kárpáti S. (2004) Two Novel Mutations in the *EBP* gene in Conradi-Hünemann-Happle Syndrome. *J Invest Dermatol*, 123(2): 136.
3. Csikós M, Rácz E, Benkő R, **Bóna A**, Bégány Á, Horváth A, Kárpáti S. (2003) Sikeres DNS-alapú prenatális diagnózis epidermolysis bullosa junctionalis (Herlitz) variánsban. *Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle*, 79: 241.
4. Benkő R, Csikós M, Sárdy M, **Bóna A**, Kárpáti S. (2004) A *SPINK5* gén mutációanalízise Comel-Netherton szindrómában. *Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle*, 80: 295.
5. Lepesi-Benő R, Medvecz M, Becker K, Sárdy M, **Bóna A**, Blazsek A, Sajó R, Hatvani Zs, Kornseé Z, Kárpáti S. (2006) Mutation Analysis of Patients with Comel-Netherton Syndrome in Hungary. *J Invest Dermatol*, 126(Suppl.3s): 221.
6. Blazsek A, Németh M, Hatvani Zs, Lepesi-Benkő R, **Bóna A**, Medvecz M, Kárpáti S. (2007) Multi-locus genetic analysis of monilethrix in a 3 generation Hungarian pedigree. *J Invest Dermatol*, 127(Suppl.2s): 502.
7. Blazsek A, Virágh Zs, **Glász-Bóna A**, Wikonkál N, Hársing J, Mazán M, Hatvani Zs, Medvecz M, Kárpáti S. (2009) Dowling Degos Disease – Diagnosis confirmed by the identification of a recurrent *KRT5* mutation. *J Invest Dermatol*, 129(Suppl.2s)

VI.4. Az értekezés témájában elhangzott előadások és poszterek

1. **Bóna A**, Csikós M, Sajó R, Kárpáti S, Horváth A. Keratin 5 és keratin 14 gének mutációanalízise epidermolysis bullosa simplex kórképek hátterében. (poszter), IV. Magyar Sejtanalitikai Konferencia Budapest, 2004. május 6-8.
2. **Bóna A**, Csikós M, Sajó R, Kárpáti S, Horváth A. Novel keratin 5 and keratin 14 genes mutation in patients with Epidermolysis bullosa simplex. (előadás), 3th Congress of the German-Hungarian Dermatologic Society (DUDG), Pécs, 2004. augusztus 27-29.
3. **Bóna A**, Medvecz M, Németh M, Hatvani Zs, Sajó R, Lepesi-Benkő R, Tulassay Zs, Katona M, Blazsek A, Kárpáti S. Keratin 5 (*KRT5*) and keratin 14 (*KRT14*) mutation analysis by a novel approach. (poszter) - **I. díj**, 7th Congress of the German-Hungarian Dermatologic Society (DUDG), Budapest, 2008. június 19-21.
4. **Bóna A**, Sajó R, Blazsek A, Lepesi-Benkő R, Hatvani Zs, Virágh Zs, Németh M, Medvecz M, Kárpáti S. Epidermális keratin mutációk vizsgálata genodermatózisokban. (előadás), Magyar Humángenetikusok VII. Munkakonferenciája, Pécs, 2008. július 11-13.
5. **Glász-Bóna A**, Blazsek A, Hatvani Zs, Virágh Zs, Medvecz M, Kárpáti S. Epidermolysis bullosa simplex mottled pigmentációval (EBS-MP) – Az első magyarországi eset mutációanalízise. (poszter), Magyar Humángenetikusok VIII. Munkakonferenciája, Debrecen, 2010. szeptember 2-4.